

PROIECTAREA ȘABLOANELOR

Realizarea șabloanelor pentru croirea reperelor produselor vestimentare.

Studiind această temă vei fi capabil:

- să analizezi gradul de conjugare a liniilor de contur al tiparului de model;
- să identifici tipurile de șabloane;
- să selectezi valorile adaosului tehnologic la elaborarea șabloanelor în funcție de produs, contur și metoda de prelucrare;
- să definitivezi șabloanele.

- Șabloane principale
- Șabloane derivate
- Șabloane auxiliare

Reperele, proiectate pe construcția de model pot fi decupate după contur și utilizate pentru croirea lor, proiectând adaosuri tehnologice direct pe material. Acest lucru devine posibil în condițiile în care reperele prezintă forme geometrice simple sau nu se suprapun.

Cel mai frecvent, însă, în construcția de model reperele se suprapun parțial sau total, fapt care impune realizarea unei etape suplimentare de lucru – proiectarea șabloanelor.

Șablon se numește elementul, obținut prin transferul contururilor reperului de pe construcția de model, suplimentat cu adaosuri tehnologice, decupat și utilizat pentru croirea reperelor din material.

Înainte de a începe elaborarea șabloanelor trebuie verificată construcția de model în ceea ce privește conjugarea liniilor de îmbinare a reperelor după configurație și după lungime. Astfel, îmbinând reperele spate și față pe linia umărului se verifică conjugarea liniilor răscroielilor de mânecă și de gât (figura 4.40, a).

La suprapunerea alăturată a reperelor corpului de produs pe linia terminației se verifică conjugarea acestui contur (figura 4.40, b).

În cazul când reperele spate și față sunt croite integral, se verifică conturul răscroielii de gât și a terminației (figura 4.40, c).

Pentru construcțiile constituite din repere centrale și clini laterali se verifică prin suprapunere cu aproximativ 4 cm de la nivelul conturului răscroielii de mânecă conjugarea acestor linii (figura 4.40, d).

Correspondența liniilor de îmbinare ale reperelor (liniile laterale, liniile de „relief”, liniile anterioare și cele posterioare ale reperelor mânecii, liniile pasului la pantaloni etc.) se verifică prin suprapunerea acestor linii. În funcție de configurație, suprapunerea liniilor poate fi totală (figura 4.40, e) sau parțială (figura 4.40, f).

În caz de necesitate liniile de contur se corectează.

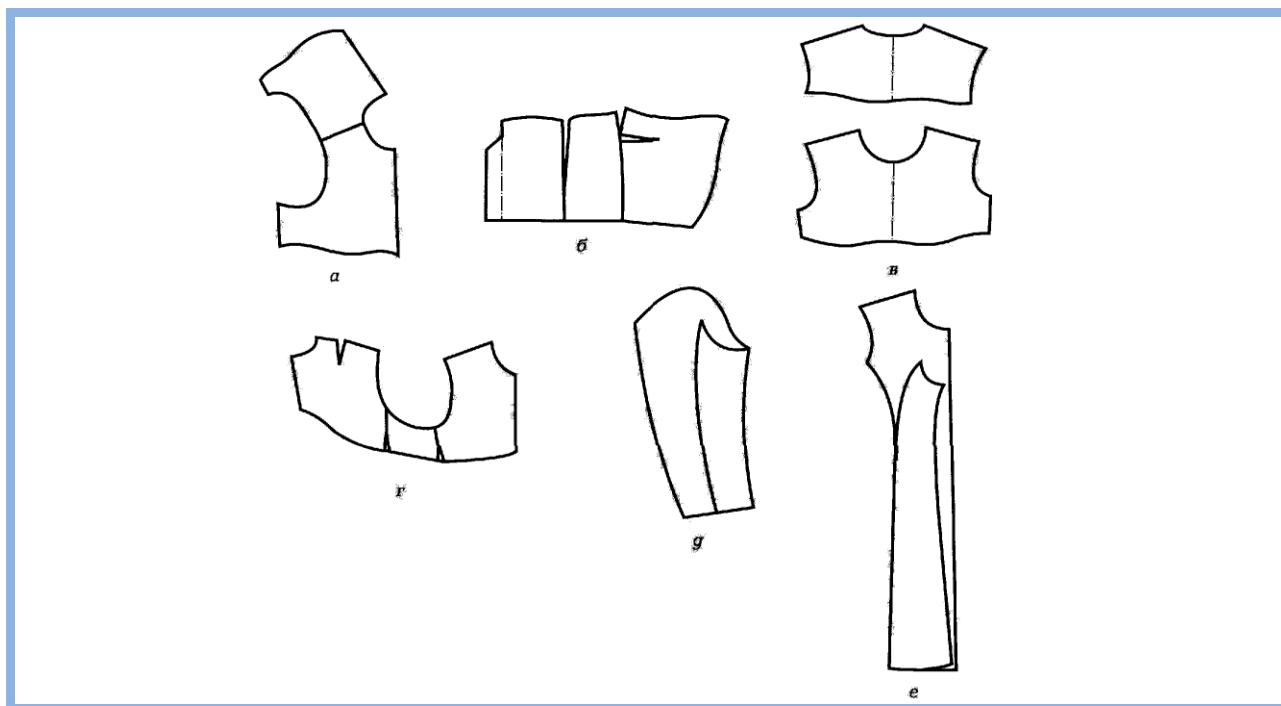

Figura 4.40. Verificarea corespondenței liniilor de contur în construcția de model

În funcție de destinație și bază pentru proiectare se pot separa trei categorii de șabloane – principale, derivate și auxiliare. Șabloanele principale se obțin prin copierea conturilor reperelor de pe construcția de model și suplimentarea lor cu adaos tehnologic. Valoarea adaosului tehnologic include:

- adaos pentru realizarea cusăturii, care depinde de construcția acesteia;
- adaos pentru vipușcă, dacă aceasta este prevăzută de model;
- adaos pentru cuprindere, pentru repere care cuprind pachetul cu grosime mare format din mai multe straturi;
- adaos pentru deșirare, pentru materiale deșirabile;

- adaos pentru compensarea modificărilor dimensionale după tratament umidotermic, dacă acesta nu a fost inclus în calculul construcției;
- adaos pentru tiv, valoarea căruia depinde de configurația conturului reperului și de tipul materialului;
- adaos pentru precizare, pentru cazul în care în procesul de confecționare urmează să fie precizate contururile;
- adaos de garanție, pentru cazul în care produsul va fi adaptat la dimensiunile corpului purtătorului.

În categoria **șabloanelor principale** sunt incluse șabloanele reperelor din material de bază: spatele, fața și mâneca produsului cu sprijin pe umeri, reperele față și spate ale pantalonilor, reperele spate și față ale fustei etc.

În procesul de elaborare a produselor în sistem individual șabloanele se elaborează fără adaosuri tehnologice. Acestea se adaugă după precizarea modelului fie direct pe material, fie pe șabloanele principale ale modelului elaborat pentru un client concret. În tabelele 4.18 și 4.19 se prezintă valorile adaosurilor tehnologice utilizate pentru elaborarea șabloanelor în sistem individual.

Tabelul 4.18. Valorile adaosurilor tehnologice, utilizate pentru elaborarea șabloanelor produselor vestimentare cu sprijin pe umeri

Denumirea reperului sau a sectorului acestuia	Adaos pentru cusături și de garanție, cm				
	Îmbrăcăminte exterioară pentru bărbați		Îmbrăcăminte exterioară pentru femei		Îmbrăcăminte ușoară
	palton, demiu, trenzi	sacou, scurtă	palton, demiu, trenzi	jachetă	
1	2	3	4	5	6
Reperul spate și față					
Linia de simetrie a spatelui	3	3	3	3	3
Răscroiala gâtului la spate	2	2	2	2	1,5
Baza răscroielii gâtului la față	1	1	1	1	2
Extremitatea superioară a răscroielii gâtului la față	2	2	2	2	2
Răscroiala gâtului în produse de croială raglan	2	2	2	2	1,5
Linia umărului la spate	1	1	3	3	3
Linia umărului la față	3	3	3	3	3
Sectorul superior al răscroielii mânecii	2,5	2,5	2,5	2,5	3
Sectorul inferior al răscroielii mânecii	2,5	2,5	2	2	2
La nivelul lățimii feței	1,5	1,5	1,5	1,5	2
Linia laterală la spate	1	1	3	3	3
Linia laterală la față	3	3	3	3	3

Tabelul 4.18 Continuare

1	2	3	4	5	6
Terminația produsului cu siluetă dreaptă	5	4	6	4	7 – pentru rochii, 5 – pentru bluze
Terminația produsului evazat	-	-	-	-	5
Linii de „relief”	3	3	3	3	3
Linia de divizare în talie	-	-	-	-	4
Linia umărului și cea de simetrie în produsele de croială chimono	3	3	3	3	3
Terminația mânecii în produse de croială chimono	2	2	2	2	2
Pava	2	2	2	2	2
Răscroiala mânecii de croială raglan	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Reperetele mânecii					
Capul de mânecă	1	1	1	1	1,5
Capul de mânecă la extremitatea liniei posterioare	2	2	2	2	2,5
Linia anterioară	1	1	1	1	1,5
Sectorul superior al liniei posterioare	1	1	1	3	3
Sectorul inferior al liniei posterioare	3	3	3	3	3
Linia superioară a mânecii clasice	2	2	2	2	2,5
Linia superioară a mânecii chimono	3	3	3	3	3
Linia inferioară a mânecii cu o cusătură	3	3	3	3	3
Linia inferioară a mânecii cu două cusături	2	2	2	2	2
Terminația mânecii scurte	-	-	-	-	după volum
Terminația mânecii lungi	5	5	5	5	5

Tabelul 4.19. Valorile adaosurilor tehnologice, utilizate pentru elaborarea șabloanelor produselor vestimentare cu sprijin în talie

Denumirea reperului sau a sectorului acestuia	Adaos pentru cusături și de garanție, cm
1	2
Pantaloni	
Linia laterală	1
Linia pasului la spate	3
Linia pasului la față	1
Linia de simetrie	1
Sectorul superior al liniei de simetrie la spate	3
Linia superioară	1
Terminația	6
Fustă	
Linia laterală	3
Linia superioară	1,5
Linia clinului	1,5...2

Tabelul 4.19 Continuare

1	2
Terminația fusteii drepte	7
Terminația fusteii evazate	4
Linii de „relief”	3

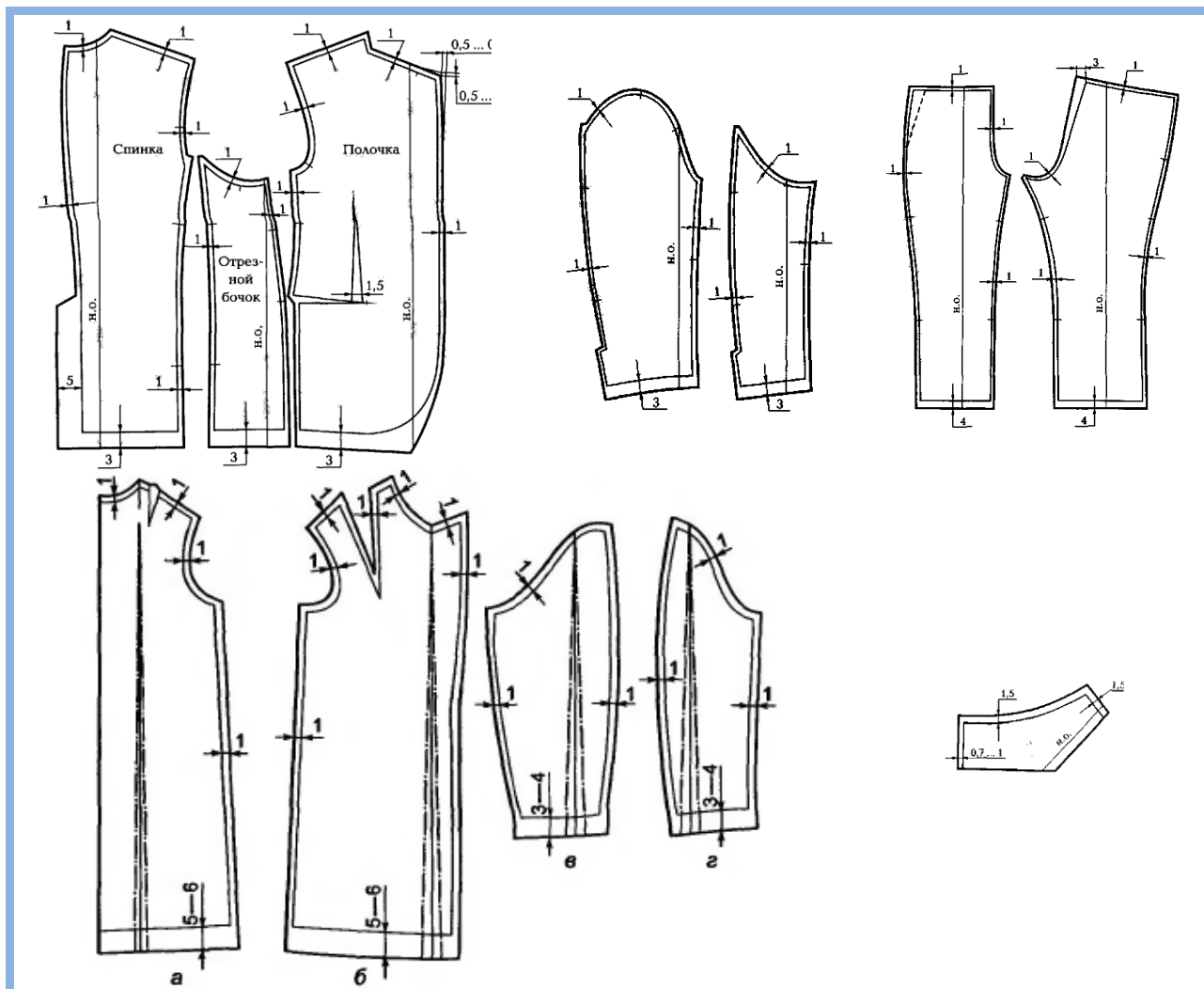

Figura 4.41. Scheme de elaborare a șabloanelor principale

Șabloanele derivate se utilizează pentru croirea reperelor de prelucrare din material de bază (bizet, bordură, reper superior al gulerului, reperele buzunarelor, a sistemelor de închidere, cordon etc.) și a tuturor reperelor croite din material de căptușeală și întăritură. Aceste șabloane se obțin pe baza celor principale.

Modalitatea de proiectare a șablonului pentru bilet depinde de tipul sistemului de închidere (cu linia cantului deschisă, până la baza gâtului, cap la cap, la unul sau două rânduri de nasturi etc.), particularitățile de prelucrare tehnologică (înnădit, croit integral sau parțial cu partea din față), proprietățile materialelor (în produsele din materiale transparente biletii se proiectează cu lățime minimală).

Șablonul bizetului se proiectează pe șablonul feței de produs. În produsele de croială clasică și chimono bizetul întotdeauna se proiectează până la linia umărului, iar în cele raglan se poate proiecta și până la linia răscroielii de mânecă.

Lățimea bizetului depinde de lățimea cantului și poziția butonierelor. În produsele cu sistem de închidere central la un rând de nasturi marginea bizetului trebuie să treacă de limita interioară a butonierei cu 3,5...4,0 cm.

Pentru produse cu sistem de închidere până la baza gâtului bizetul, de regulă, se proiectează integral cu partea din față.

Bizetul va fi croit din părți în situațiile, în care pe revere direcția firului de urzeală urmează să treacă paralel cu linia exterioară a acestuia, iar mai jos de rever – paralel cu linia de simetrie (materiale în dungi sau carouri, gulere fără cusătură la nivelul liniei de simetrie croite integral cu bizeții). În aceste cazuri linia de divizare a bizetului va trece cu 3,0...4,0 cm mai jos de prima butonieră.

Lungimea bizetului este egală cu lungimea reperului față, suplimentat cu adaos pentru tiv.

Tabelul 4.20. Valoarea segmentelor utilizate la proiectarea bizeților, cm

Nr. crt.	Denumirea segmentului	Tipul produsului	
		jachetă/sacou	palton
1	2	3	4
Produse cu revere			
1	Pentru poziționarea cazurii	0,5	0,5
2	Pentru poziționarea colțului reverului, în produsele:		
	✓ din materiale sintetice și artificiale	0,3...0,5	0,3...0,5
	✓ din materiale subțiri de lână	0,5...0,8	0,5...0,8
	✓ din materiale de grosime medie	0,8...1,2	0,8...1,2
	✓ din materiale groase	1,2...1,5	1,2...1,5
3	La nivelul primei butoniere și mai jos	conturul bizetului coincide cu conturul cantului	
4	Deplasarea extremității superioare a bizetului în stânga	1,0	1,0
5	Pe linia umerală în produse de croială:		
	✓ clasică și chimono	2,0...4,0	2,0...4,0
	✓ raglan	3,0...4,0	3,0...4,0
6	La nivelul bazei răscroielii de mânecă în produse:		
	✓ cu sistem de închidere la un rând de nasturi	11,0...13,0	13,0...16,0
	✓ cu sistem de închidere la două rânduri de nasturi	12,0...14,0	14,0...17,0
7	La nivelul liniei taliei, în produse:		
	✓ cu sistem de închidere la un rând de nasturi	10,0...11,0	13,0...14,0
	✓ cu sistem de închidere la două rânduri de nasturi	11,0...12,0	14,0...15,0
8	La nivelul cu 10,0...12,0 cm până la terminație, în produse:		
	✓ cu sistem de închidere la un rând de nasturi	8,0	9,0...10,0
	✓ cu sistem de închidere la două rânduri de nasturi	9,0	10,0...11,0
9	La nivelul liniei terminației (trece peste linia de îndoire)	3,0	4,0
Produse cu sistem de închidere până la baza gâtului			
10	Pentru poziționarea sectorului superior al cantului	0,5	0,5

1	2	3	4
Produse cu guler croit integral cu bizetul			
11	Pe linia pelerinei gulerului pentru cuprindere și vipușcă	0,5	0,5
12	Pe colțurile de guler, în produsele:		
	✓ din materiale subțiri de lână	0,8...1,0	0,8...1,0
	✓ din materiale de grosime medie	1,0...1,2	1,0...1,2
	✓ din materiale groase	1,2...1,4	1,2...1,4
13	Pe linia de aplicare a gulerului în răscroială la nivelul liniei de simetrie	0,3...0,5	0,3...0,5
14	Pe linia de aplicare a gulerului în răscroială la nivelul liniei umerales	1,0	1,0

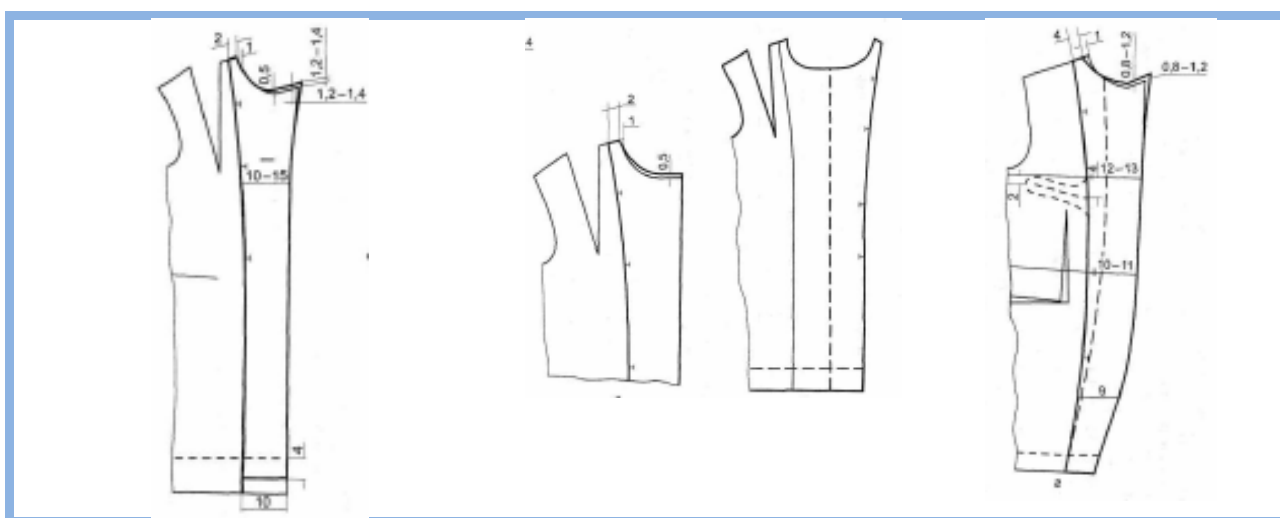

Figura 4.42. Proiectarea șablonului bizetului pentru:

- a – linia cantului deschisă,
- b – sistem de închidere până la baza gâtului și bizet croit integral,
- c – pentru produse cu sistem de închidere la un rând de nasturi

Șablonul reperului superior al gulerului se proiectează pe baza șablonului reperului inferior, ținând cont de adaosurile tehnologice, necesare pentru definitivarea liniei pelerinei și a colțului de guler (figura 4.43).

Proiectarea și precizarea conturilor șabloanelor pentru reperele din căptușeală se realizează pe baza șabloanelor principale. Astfel, la proiectarea șabloanelor reperelor din căptușeală se impune respectarea următoarelor cerințe:

- Adâncimea pensei de omoplat își păstrează adâncimea pe șablonul căptușelii;
- Se precizează lungimea liniei umerales pe reperul față și spate;
- Pensa de bust îndreptată din linia umărului își micșorează adâncimea cu 0,5 cm, iar lungimea - cu 1,5 cm pe reperul căptușelii;
- Deseori pensa de bust pe reperul căptușelii este transferată în pensă orizontală, orientată spre bizet, sau este substituită prin pliu;

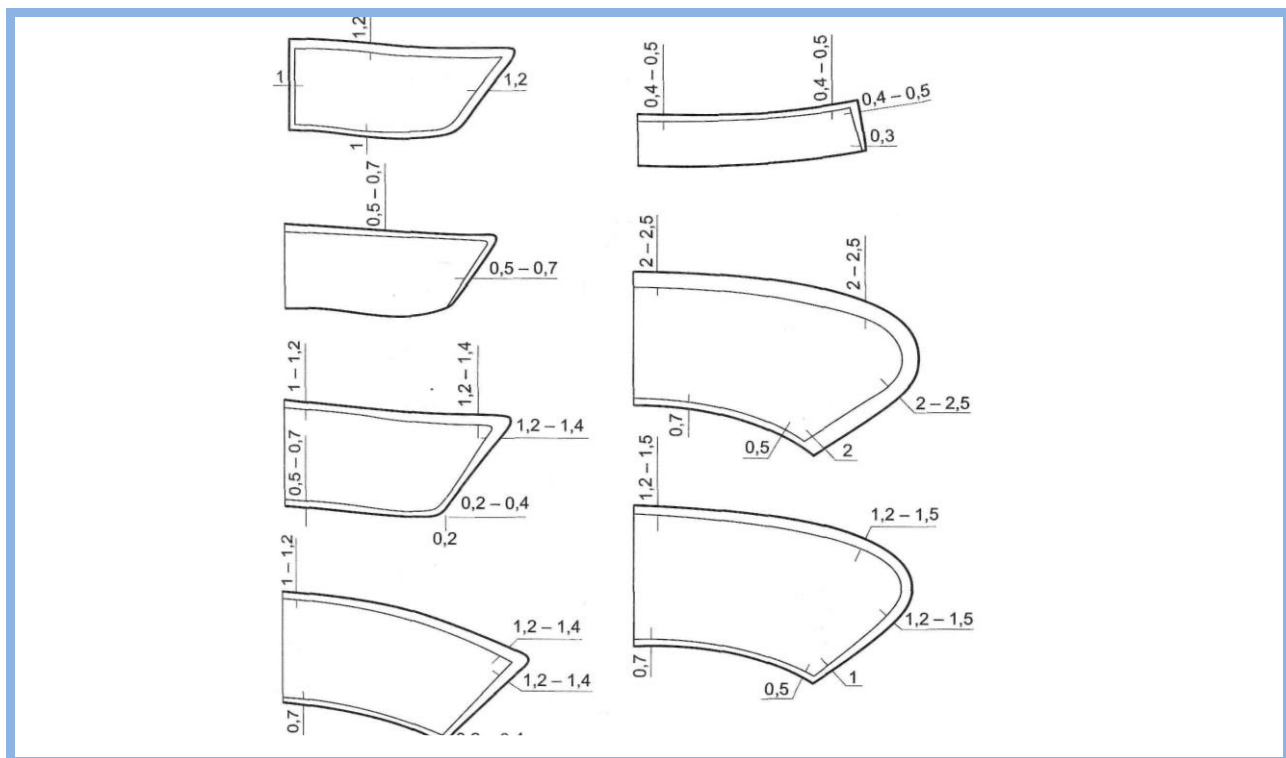

Figura 4.43. Proiectarea șablonului reperului superior al gulerului

- Pentru îmbinarea corectă a reperelor căptușelii, pe șabloanele căptușelii se trec creștăturile de pe șabloanele principale;
- Căptușeala liberă la nivelul liniei terminației se proiectează mai îngustă decât linia tivului în produsele de siluetă dreaptă - cu 1,5...2,0 cm, în produsele moderat evazate - cu 3,0 cm și în produsele puternic evazate - cu 0,5 din coeficientul de evazare;
- Lungimea tivului căptușelii înădite este egală cu lungimea tivului produsului;
- La definitivarea șabloanelor căptușelii se optează pentru minimizarea numărului de divizări, unele dintre acestea fiind înlocuite prin pense.

Șabloanele auxiliare sunt necesare pentru a marca locul de amplasare a reperelor și elementelor mici pe semifabricatul de produs, precum și pentru precizarea și verificarea contururilor după aplicarea unor tratamente umidotermice sau operații tehnologice.

Șabloanele se confecționează din carton cu grosimea de 0,2...1,62 mm. Umiditatea relativă a cartonului nu trebuie să fie mai mare de 8% în condițiile umidității aerului de 60...65%.

Pe fiecare șablon, în partea dreaptă de jos se indică: categoria șablonului (original sau etalon); tipul produsului vestimentar; numărul modelului; tipul de material (de bază, căptușeală, inserție). Pe fiecare șablon se trasează direcția nominală a firului de urzeală și abaterile admisibile de la aceasta, linia de simetrie, precum și poziția liniilor bustului, taliei, șoldurilor.

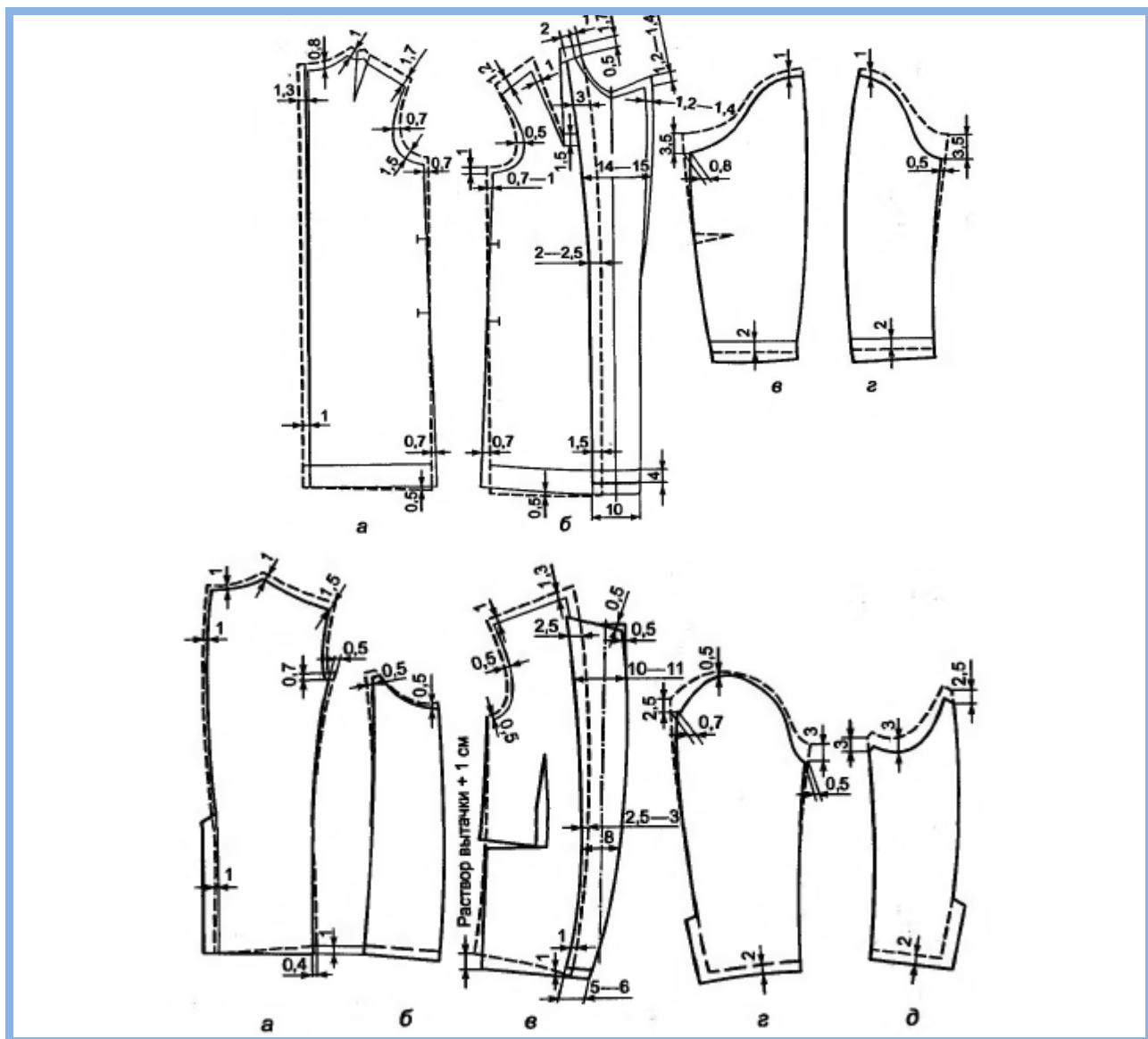

Figura 4.44. Scheme de elaborare a șabloanelor derivate

Pe unul dintre șabloanele setului se prezintă specificarea reperelor – un tabel care include lista tuturor șabloanelor din set cu indicarea numărului de șabloane și de repere croite.

În vederea asigurării preciziei de asamblare a reperelor, pe conturul șabloanelor se marchează un șir de semne de control – *crestături*. Crestăturile se amplasează perpendicular la linia de contur a reperului. Lungimea crestăturii constituie 0,3...0,7 cm. Numărul crestăturilor depinde de forma liniei de îmbinare: pentru linii mai complexe se utilizează un număr mai mare de crestături.

În produsele de **croială clasică** crestăturile **pe reperul spatelui** se amplasează la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, în punctul 331 pe răscoiala mânecii, la nivelul liniei taliei pe linia de simetrie pentru spatele croit din două repere; **pe reperul feței** la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, în punctul 351 pe răscoiala mânecii, în punctul cazurii pe răscoiala gâtului.

În cazul în care spatele și fața sunt croite din mai multe repere, este necesar de marcat creștături și pe liniile de asamblare ale acestora: la nivelul liniei taliei, șoldurilor, centrului bustului. La apariția divizărilor cu orientare transversală creștăturile delimitează poziția elementelor constructiv-decorative (poziția liniei de „relief”, a pensei, sectorul de formare a creștilor etc.).

Pe reperul mânecii se marchează creștături pe linia capului de mânecă și pe liniile de divizare. Astfel, pe linia anterioară de divizare a reperelor superior și inferior se marchează creștături la distanța de 7,0...8,0 cm de la linia capului de mânecă și cea a terminației; pe linia posterioară a mânecii se marchează creștături la distanța de 9,0...10,0 cm de la linia capului de mânecă și cea a terminației; pe mâneca cu cusătură superioară creștăturile de pe aceasta se marchează la nivelul bazei capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la linia terminației.

În produsele de **croială raglan** creștăturile **pe reperul spatelui** se amplasează la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, pe răscoiala mânecii în punctul 331 și la distanța de 7,0...8,0 cm de răscoiala gâtului, la nivelul liniei taliei pe linia de simetrie pentru spatele croit din două repere; **pe reperul feței** la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, pe răscoiala mânecii în punctul 351 și la distanța de 6,0...7,0 cm de răscoiala gâtului, în punctul cazurii pe răscoiala gâtului; **pe reperul mânecii**: pe partea superioară - pe capul mânecii în punctul 351 și la distanța de 6,0...7,0 cm de răscoiala gâtului, pe linia superioară la nivelul punctului umeral, a bazei capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la terminația mânecii, pe linia inferioară la distanța de 6,0...7,0 cm de la nivelul capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la linia terminației, pe partea inferioară - pe capul mânecii în punctul 331 și la distanța de 7,0...8,0 cm de răscoiala gâtului, pe linia superioară la nivelul punctului umeral, a bazei capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la terminația mânecii, pe linia inferioară la distanța de 6,0...7,0 cm de la nivelul capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la linia terminației.

În produsele de **croială chimon** creștăturile **pe reperul spatelui, croit integral cu reperul posterior al mânecii** se amplasează la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, pe linia superioară la nivelul punctului umeral, a bazei răscoielii de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la terminația mânecii, pe linia inferioară la distanța de 8,0 cm de la tăietura pavei și la distanța de 7,0 de la linia terminației; **pe reperul feței croit integral cu reperul anterior al mânecii** la nivelul liniei taliei și a șoldurilor pe linia laterală, pe linia superioară la nivelul punctului umeral, a bazei capului de mânecă și la distanța de 7,0...8,0 cm de la terminația mânecii, pe linia inferioară la distanța de 8,0 cm de la tăietura pavei și la distanța de 7,0 de la linia terminației.

Pe reperul **gulerului** creșătura corespunde liniei umerale.

Pentru a îmbina bizetul cu căptușeala se marchează creșături la distanța de 11,0...12,0 cm de la linia umărului și la nivelele liniilor bustului, taliei și șoldurilor.

Pe șabloanele **pantalonilor** creșăturile se marchează la nivelul liniei genunchilor pe linia laterală și cea a pasului pe ambele repere, la nivelul extremităților buzunarului pe reperul față, pe linia de simetrie a reperului față al pantalonilor la nivelul de unde începe sistemul de închidere.

Pe șabloanele **fuste** prin creșături se marchează poziția liniei șoldurilor pe conturul lateral, lungimea sistemului de închidere și lungimea șlițului.

1. Definește termenul *șablon*.
2. Explică necesitatea verificării conturilor reperelor înainte de a proiecta șabloanele.
3. Enumeră componentele adaosului tehnologic, cu care se suplimentează conturile reperelor la confecționarea șabloanelor?
4. Completează tabelul, specificând particularitățile tipurilor de șabloane elaborate pentru confecționarea produselor vestimentare:

Criterii de comparație	Șabloane principale	Șabloane derivate	Șabloane auxiliare
Pe ce bază se obțin?			
Din ce materiale se croiesc reperele?			
Destinația principală?			

5. Care este rolul creșăturilor pe șabloane?

GLOSAR DE TERMENI!

Termenul	Definiția
Șabloanele principale	șabloanele reperelor principale, elaborate pe baza construcției de model.
Șabloane derivate	șabloanele reperelor de prelucrare din material de bază, din căptușeală și din inserție.
Șabloane auxiliare	șabloane utilizate pentru verificarea conturilor sau pentru marcarea elementelor pe reperele vestimentare.